

Nr 62.

Bevillningsutskottets betänkande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning angående ändring i förordningen den 27 juni 1927 (nr 321) om skatt vid utskiftning av aktiebolags och solidariska bankbolags tillgångar, m. m., jämte i ämnet väckta motioner.

I en den 31 mars 1950 dagtecknad, till bevillningsutskottet hänvisad proposition, nr 240, har Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att antaga vid propositionen fogade förslag till

- 1) förordning angående ändring i förordningen den 27 juni 1927 (nr 321) om skatt vid utskiftning av aktiebolags och solidariska bankbolags tillgångar;
- 2) lag om ändring i kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370);
- 3) förordning angående ändrad lydelse av 2 § och 4 § 1 mom. förordningen den 26 juli 1947 (nr 576) om statlig inkomstskatt; samt
- 4) förordning angående ändrad lydelse av 11 och 15 §§ förordningen den 2 maj 1947 (nr 174) om investeringsfonder.

Propositionen innebär i huvudsak följande.

I propositionen föreslås en höjning av utskiftningsskatteprocenten från 30 till 40 procent.

Vidare föreslås bestämmelser avsedda att förhindra att vinstmedel skattefritt överförs från ett aktiebolag till dess delägare genom inlösning av fondaktier (gratisaktier).

Då aktiebolags vinstmedel kunna skattefritt tillföras bolagets delägare genom att bolaget förvärvar egna aktier, föreslås vissa bestämmelser till förhindrande härav.

För underlättande av fusion mellan moderbolag och helägt dotterbolag föreslås vissa lättnader i den utskiftningsbeskattning, som skulle föranledas av fusionen. De förordade bestämmelserna innebära, att befrielse från utskiftningsskatt skall omedelbart medgivnas i de fall, där moderbolaget ägt aktierna i dotterbolaget alltsedan den 1 januari 1940 eller — då koncernförhållandet uppstått senare — alltsedan dotterbolaget började bedriva verksam-

het. I övriga fall föreslås ett dispensförfarande enligt vilket uppskov med skattens erläggande skall kunna på så sätt medgivas att moderbolaget får övertaga dotterbolagets utskiftningsskatteskuld. Förutsättningarna för meddelande av dispens föreslås skola vara *att* fusionen utgör ett led i strävanden att uppnå större organisatorisk ändamålsenlighet, *att* erläggandet av utskiftningsskatten med hänsyn till dennas storlek utgör ett väsentligt hinder för fusionens genomförande, *samt att* fusionen icke kan antagas vara ett led i åtgöranden, syftande till att uppnå opåkallade skattelättnader.

Dispensförfarandet föreslås skola handhavas av riksskattenämnden, där est en sådan nämnd inrättas, och i annat fall av en särskild för ändamålet inrättad nämnd.

De förordade lättnaderna i utskiftningsbeskattningen vid fusion ha föranlett förslag om vissa ändringar i inkomstskattelagstiftningen.

De i propositionen föreslagna bestämmelserna avses skola i huvudsak träda i kraft, då författningsändringarna utkomma från trycket i Svensk författningssamling. Höjningen av utskiftningsskatten och de nya reglerna om utskiftningsskatt vid inlösen av fondaktier skola dock icke tillämpas i de fall, där beslut om nedsättning av aktiekapital eller om aktiebolags trädande i likvidation anmälts för registrering före den 1 januari 1950. Bestämmelserna angående nyssnämnda dispensförfarande föreslås — i avvaktan på att ställning tages till frågan om inrättandet av en riksskattenämnd — skola träda i kraft först å dag, som Kungl. Maj:t bestämmer.

Ovannämnda vid propositionen fogade författningsförslag äro av följande lydelse.

1) Förslag

till

förordning angående ändring i förordningen den 27 juni 1927 (nr 321) om skatt vid utskiftning av aktiebolags och solidariska bankbolags tillgångar.

Härigenom förordnas *dels* att rubriken till förordningen den 27 juni 1927 om skatt vid utskiftning av aktiebolags och solidariska bankbolags tillgångar skall lyda som nedan sägs, *dels ock* att 1—6 samt 8 och 9 §§ nämnda förordning ävensom anvisningarna till densamma skola erhålla följande ändrade lydelse.

Nuvarande lydelse:

Kungl. Maj:ts förordning om skatt vid utskiftning av aktiebolags och solidariska bankbolags tillgångar.

1 §.

Svenskt aktiebolag eller svenskt solidariskt bankbolag, som i samband med nedsättning av aktie- eller lottkapital eller vid bolagets upplösning utskiftar tillgångar, skall, på sätt i denna förordning stadgas, till staten erlägga skatt (utskiftnings-skatt) å därvid utskiftat belopp, i den mån detta icke är att anse såsom återbäring av tillskjutet belopp.

Å sålunda bestämt beskattningsbart belopp skall utskiftnings-skatt utgå med *tolv* kronor¹ för varje fullt hundratal kronor därav.

Föreslagen lydelse:

Kungl. Maj:ts förordning om skatt vid utskiftning av aktiebolags tillgångar.

1 §.

1 mom. Svenskt aktiebolag, som utskiftar tillgångar, skall, på sätt i denna förordning stadgas, till staten erlägga skatt (utskiftnings-skatt) å därvid utskiftat belopp, i den mån detta icke är att anse såsom återbäring av tillskjutet belopp.

Å sålunda bestämt beskattningsbart belopp skall utskiftnings-skatt utgå med *fyrtio* kronor för varje fullt hundratal kronor därav.

2 mom. Utskiftnings-skatt skall icke erläggas, då aktiebolag genom fusion enligt 174 § 1 mom. lagen den 14 september 1944 om aktiebolag upplöses och uppgår i annat bolag, under förutsättning att moderbolaget alltsedan den 1 januari 1940 eller, om koncernförhållandet uppstått senare, alltsedan den dag, då dotterbolaget började bedriva verksamhet av något slag, vid varje tillfälle ägt aktier motsvarande mer än nio tiondelar av aktiekapitalet.

¹ Jfr förordningen den 21 juni 1940 (nr 545).

Nuvarande lydelse:

Föreslagen lydelse:

Uppgår aktiebolag, i annat fall än i föregående stycke sägs, i annat bolag genom fusion enligt 174 § 1 mom. lagen om aktiebolag, må myndighet, som Konungen bestämmer, under nedan angivna förutsättningar medgiva att utskiftningsskatteskulden övertages av moderbolaget efter vad i 3 § 4 mom. stadgas. Dylikt medgivande må lämnas under följande förutsättningar, nämligen att med fusionen åsyftas att vinna en mera ändamålsenlig organisation, att erläggandet av utskiftningsskatten med hänsyn till dennas storlek kan anses utgöra ett väsentligt hinder för fusionen samt att fusionen icke kan antagas vara ett led i åtgöranden, syftande till att erhålla obehörig förmån i beskattningseende för ettdera bolaget eller för någon, med vilken ettdera bolaget är i intressegemenskap.

Vad i detta moment är stadgat skall icke äga tillämpning, då moder- eller dotterbolaget driver penningrörelse eller yrkesmässig handel med fastigheter.

2 §.

Med utskiftat belopp förstås vad bolaget utger i penningar eller annat till delägare i förhållande till hans andel eller efter annan i bolagsordningen bestämd grund och som icke enligt förordningen om statlig inkomst- och förmögenhetsskatt är att hänföra till utdelning från bolaget; dock skall i utskiftat belopp jämväl inräknas det belopp, bolaget har att i utskiftningsskatt utgöra.

2 §.

Med utskiftat belopp förstås vad bolaget i samband med nedsättning av aktiekapital eller vid bolagets upplösning utger i penningar eller annat till delägare i förhållande till hans andel eller efter annan i bolagsordningen bestämd grund, i den mån vad sålunda utgiuits icke enligt förordningen om statlig inkomstskatt är att hänföra till utdelning från bolaget. Om bolag mot vederlag förvärvat egen aktie annorledes än i samband med nedsättning av aktiekapitalet eller vid inrop å auktion av för bolagets fordran utmätt aktie eller om dotterbolag annorledes än vid inrop, som nyss sagts, mot vederlag för-

Nuvarande lydelse:

3 §.

1 mom. Med tillskjutet belopp förstås bolags ingångsvärde, beräknat på sätt i 2 mom. här nedan sägs, med tillägg av vad som efter den tidpunkt, till vilken ingångsvärdet hänförs sig, av delägare tillskjutits i penningar eller annat men med avdrag av vad som efter nämnda tidpunkt dels utskiftats till delägare, i den mån detta, enligt vad i 4 § a) och b) här nedan sägs, är att anse såsom återbäring av tillskjutet belopp, dels ock utdelats till delägare och för vilket restitution av inkomst- och förmögenhetsskatt (B-skatt) ägt rum.

2 mom. Bolags ingångsvärde — — — ny räkning.

Föreslagen lydelse:

värvat aktie i moderbolaget, skall sådant vederlag, i den mån det icke hänföres till utdelning, likaledes anses såsom utskiftat belopp.

I utskiftat belopp skall inräknas jämväl det belopp bolaget har att i utskiftningsskatt utgöra.

3 §.

1 mom. Med tillskjutet belopp förstås bolags ingångsvärde, beräknat på sätt i 2 mom. här nedan sägs, med tillägg av vad som efter den tidpunkt, till vilken ingångsvärdet hänförs sig, av delägare tillskjutits i penningar eller annat men med avdrag av vad som efter nämnda tidpunkt dels utskiftats till delägare, i den mån detta, enligt vad i 4 § a) och b) här nedan sägs, är att anse såsom återbäring av tillskjutet belopp, dels ock utdelats till delägare och för vilket restitution av inkomst- och förmögenhetsskatt (B-skatt) ägt rum. Vid beräkning av tillskjutet belopp i fall, som i 3 och 4 mom. avses, skall iakttagas jämväl vad i nämnda moment är stadgat.

3 mom. Har aktiebolag nedsatt aktiekapital medelst indragning av egen aktie, som bolaget eller ett dess dotterbolag förvärvat mot vederlag, och har indragningen ägt rum under räkenskapsår, som gått till ända efter den 28 februari 1925, eller innehar bolaget vid sin upplösning egen mot vederlag förvärvad aktie, skall vid den i 1 mom. angivna beräkningen av tillskjutet belopp avdrag göras jämväl för belopp motsvarande detta vederlag, såvitt detsamma icke hänförs till utdelning eller jämlikt bestämmelserna i 2 § utgjort utskiftat belopp.

Nuvarande lydelse:

4 §.

Med återbäring av tillskjutet belopp förstås:

a) vad som i samband med inlösen av aktier enligt i fastställd bolagsordning gällande grunder *eller vid huvudlottägares utträde ur solidariskt bankbolag* utskiftas, i den mån det sålunda utskiftade beloppet icke överstiger i bolaget befintligt tillskjutet belopp;

b) vad som i samband med nedsättning av aktiekapital *i annan ordning än i a)* sägs utskiftas, i den mån bolagets egna fonder därigenom nedbringas under tillskjutet belopp; och

c) vad som — — — tillskjutet belopp.

5 §.

Nedsättning av aktiekapital *eller utträde av huvudlottägare*, som avses i denna förordning, anses hava skett, när de utskiftade medlen blivit för delägarna tillgängliga för lyftning.

När aktiebolag *eller solidariskt bankbolag* skall anses upplöst, därom är i allmän lag stadgat.

6 §.

Taxering till utskiftnings-skatt skall äga rum året efter det, då nedsätt-

Föreslagen lydelse:

4 mom. *Har enligt vad i 1 § 2 mom. andra stycket stadgats medgivande lämnats till att utskiftnings-skulden må av moderbolaget övertagas, skall sistnämnda bolags tillskjutna belopp minskas med det belopp, som motsvarar skillnaden mellan dotterbolagets till utskiftnings-skatt beskattningsbara belopp och den skatt, som vid fusionen skulle hava erlagts därest medgivande som nyss sagts icke lämnats.*

4 §.

Med återbäring av tillskjutet belopp förstås:

a) vad som i samband med inlösen av aktier enligt i fastställd bolagsordning gällande grunder utskiftas, i den mån det sålunda utskiftade beloppet icke överstiger *vare sig vad till bolaget för dessa aktier inbetalats eller vad som utgör* i bolaget befintligt tillskjutet belopp;

b) vad som *eljest utskiftas* i samband med nedsättning av aktiekapital *eller vid sådant förvärv av aktie som i 2 § sägs*, i den mån bolagets egna fonder därigenom nedbringas under tillskjutet belopp; och

5 §.

Nedsättning av aktiekapital, som avses i denna förordning, anses hava skett, när de utskiftade medlen blivit för delägarna tillgängliga för lyftning.

När aktiebolag skall anses upplöst, därom är i allmän lag stadgat.

6 §.

Taxering till utskiftnings-skatt skall äga rum året efter det då nedsättning

Nuvarande lydelse:

ning av aktiekapital, *huvudlottägar* res utträde eller upplösning skett.

Har beslut — — — — — anses upplöst.

8 §.

Taxering till utskiftningsskatt skall ske i den kommun, där bolaget skall taxeras till statlig *inkomst- och förmögenhetsskatt*.

9 §.

Uppgift till — — — därifrån utskiftats.

Deklaration för — — — anmaningen anges.

Deklaration för taxering till utskiftningsskatt i andra fall än i andra stycket sagts skall inom den tid och i den ordning, som för bolags deklara- tion för statlig *inkomst- och förmögenhetsskatt* finnes stadgad, utan anmaning avlämnas under det år, då taxeringen skall äga rum.

I övrigt skola de uti gällande taxeringsförordning rörande taxering till statlig *inkomst- och förmögenhetsskatt* givna bestämmelser i tillämpliga delar lända till efterrättelse även med avseende å taxering till utskiftningsskatt.

Anvisningar.

Såsom tillskjutet belopp räknas i allmänhet tillskott av delägarna, vare sig det tillförts aktie- (*lott*-)kapitalet eller ej. Belopp, som inbetalts å aktie, för vilken aktierätt förverkats, ävensom tillskott enligt 92 och 209 §§

Föreslagen lydelse:

av aktiekapital, *förvärv av aktie* som i 2 § *avses* eller upplösning skett.

8 §.

Taxering till utskiftningsskatt skall ske i den kommun, där bolaget skall taxeras till statlig *inkomstskatt*.

9 §.

Deklaration för taxering till utskiftningsskatt i andra fall än i andra stycket sagts skall inom den tid och i den ordning, som för bolags deklara- tion för statlig *inkomstskatt* finnes stadgad, utan anmaning avlämnas under det år, då taxeringen skall äga rum.

Har vid fusion medgivits, att utskiftningsskatteskulden må av moderbolaget övertagas, skall deklaration avgivas av dotterbolaget inom den tid och i den ordning, som i föregående stycke sagts, för beräkning av det belopp varmed moderbolagets tillskjutna belopp skall minskas.

I övrigt skola de uti gällande taxeringsförordning rörande taxering till statlig *inkomstskatt* givna bestämmelser i tillämpliga delar lända till efterrättelse även med avseende å taxering till utskiftningsskatt.

Anvisningar.

Såsom tillskjutet belopp räknas i allmänhet tillskott av delägarna, vare sig det tillförts aktiekapitalet eller ej. Belopp, som inbetalts å aktie, för vilken aktierätt förverkats, ävensom tillskott enligt 92 och 209 §§ i lagen den

Nuvarande lydelse:

i lagen den 22 juni 1911 om bankrörelse räknas ej såsom tillskjutet belopp.

Med bolags — — — — — må avdragas.

Vid beräkning — — — — — för inkomst.

Har delägare — — — — — verkliga värde.

Utskiftas tillgångar i samband med nedsättning av aktiekapital i annan ordning än i 49 § aktiebolagslagen sägs, måste en värdering göras av bolagets tillgångar vid tiden för utskiftningen. Till grund för detta värdes beräkning bör läggas den av bolaget senast före utskiftningen uppräntade balansräkningen. Vid bestämmandet av vilka å balansräkningen upptagna tillgångar skola medräknas i värdet, skola givetvis samma grunder gälla som i fråga om beräkning av storleken utav bolags ingångsvärde.

Därest aktiebolag eller solidariskt bankbolag till delägare utskiftar annat än penningar, skall värdet av det sålunda utskiftade upptagas till belopp, som motsvarar saluvärdet vid tiden för utskiftningen.

Vid tillämpning — — — blivit realiserade.

Föreslagen lydelse:

22 juni 1911 om bankrörelse räknas ej såsom tillskjutet belopp.

Utskiftas tillgångar i fall som i 4 § b) sägs, måste en värdering göras av bolagets tillgångar vid tiden för utskiftningen. Till grund för detta värdes beräkning bör läggas den av bolaget senast före utskiftningen uppräntade balansräkningen. Vid bestämmandet av vilka å balansräkningen upptagna tillgångar skola medräknas i värdet, skola givetvis samma grunder gälla, som i fråga om beräkning av storleken av bolags ingångsvärde.

Därest aktiebolag till delägare utskiftar annat än penningar, skall värdet av det sålunda utskiftade upptagas till belopp, som motsvarar saluvärdet vid tiden för utskiftningen.

Har vid fusion medgivits, att utskiftningskatteskulden må övertagas av moderbolaget, skall dotterbolagets till utskiftningskatt beskattningsbara belopp utgöra skillnaden mellan, å ena sidan, summan av dotterbolagets aktiekapital, reservfond och skuldregleringsfond och, å andra sidan, dotterbolagets tillskjutna belopp. Aktiekapital, reservfond och skuldregleringsfond skola vid denna beräkning upptagas till de belopp, vilka angivits i den fastställda balansräkningen för det räkenskapsår, som gått till ända närmast före fusionstillfället.

*Nuvarande lydelse:**Föreslagen lydelse:*

Där vid tillämpning av bestämmelsen i 3 § 4 mom. det belopp, varmed moderbolagets tillskjutna belopp skall minskas, är större än sistnämnda belopp, skall skillnadsbeloppet läggas till moderbolagets egna fonder, då fråga är om nedsättning av aktiekapitalet eller om förvärv av aktie som i 2 § avses, och till det utskiftade beloppet, då fråga är om upplösning av moderbolaget.

Skall utskiftningskatt erläggas vid fusion enligt 174 § 1 mom. lagen om aktiebolag mellan sådana bolag, som i 1 § 2 mom. avses, skall dotterbolagets till utskiftningskatt beskattningsbara belopp beräknas enligt de värden å tillgångar och skulder, som upptagits i balansräkning avseende bolagets ställning vid fusionstillfället.

Denna förordning skall, såvitt här nedan icke annorledes sägs, träda i kraft dagen efter den, då förordningen enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling. Därvid skall dock iakttagas, att de nya bestämmelserna i 1 § 1 mom. andra stycket och 4 § icke skola äga tillämpning, då beslut om nedsättning av aktiekapital eller om aktiebolags trädande i likvidation eller bolagsstämmas beslut om tillåtelse till fusionsavtal anmälts för registrering före den 1 januari 1950. Vidare skall iakttagas, att bestämmelserna i 2 § i dess ändrade lydelse, i vad bestämmelserna avse förvärv av egen aktie, icke skola tillämpas då förvärvet skett före den 1 januari 1950.

Bestämmelserna i 1 § 2 mom. andra stycket ävensom de därmed sammanhängande bestämmelserna i 3 § 1 och 4 mom., 9 § fjärde stycket samt åttonde och nionde styckena av anvisningarna skola träda i kraft den dag Konungen förordnar.

Har bolag åsatts taxering med stöd av bestämmelsen i 6 § andra stycket, skall — utan avseende å vad som finnes stadgat i övergångsbestämmelserna till förordningarna den 17 juni 1938, nr 373, och den 21 juni 1940, nr 545, samt i första stycket av dessa övergångsbestämmelser — vid taxering till utskiftningskatt, som efter förenämnda taxering kan komma att åsättas bolaget, utskiftningskatt utgå efter vad i 1 § 1 mom. andra stycket denna förordning sägs.

2) Förslag

till

lag om ändring i kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370).

Härigenom förordnas, *dels* att till 28 § kommunalskattelagen den 28 september 1928 skola fogas två nya moment, betecknade 3 mom. respektive 4 mom., av nedan angiven lydelse, *dels* att 29 § 1 mom. samt punkt 4 av anvisningarna till 22 § och punkt 3 av anvisningarna till 29 § samma lag skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives, *dels* ock att till anvisningarna till 35 § kommunalskattelagen¹ skall fogas en ny anvisningspunkt, betecknad punkt 5, av den lydelse nedan angives.

Nuvarande lydelse:

28 §.

Föreslagen lydelse:

28 §.

3 mom. *Har bolag (dotterbolag), som icke driver penningrörelse eller yrkesmässig handel med fastigheter, genom fusion enligt 174 § 1 mom. lagen den 14 september 1944 om aktiebolag uppgått i annat sådant bolag (moderbolag) och har moderbolaget genom fusionen övertagit fordringar i rörelse, skall såsom intäkt i moderbolagets rörelse räknas belopp, varmed dessa fordringar i moderbolagets räkenskaper vid fusionstillfället upptagits över de hos dotterbolaget i beskattningsavseende gällande värdena vid samma tillfälle.*

4 mom. *Därest moderbolag genom sådan fusion, som i 3 mom. avses, övertagit betalningsansvaret för framtida kostnader, för vilka avsättning gjorts i dotterbolagets räkenskaper med obeskattade vinstmedel, skall belopp motsvarande denna avsättning räknas såsom intäkt för moderbola-*

¹ Senaste lydelse se beträffande 28 § och 29 § 1 mom. 1938:368 samt beträffande punkt 3 av anvisningarna till 29 § 1947:575.

Nuvarande lydelse:

Föreslagen lydelse:

get, därest icke utredning företes som visar dels att moderbolaget efter fusionen vidkänts eller kommer att få vidkännas dessa kostnader — varvid i sistnämnda fall en häremot svarande avsättning skall hava verkställts i moderbolagets räkenskaper — dels ock att moderbolaget icke tillgodofört sig avdrag för dessa kostnader eller denna avsättning.

29 §.

29 §.

1 mom. Från bruttointäkten — — — bland annat:

hyra för — — — i rörelsen;

kostnad för anskaffning av råämnen och varor till förädling, förbrukning eller försäljning i rörelsen; skolande, där vad sålunda förädlats eller eljest kommit till användning utgjorts av produkter eller råämnen från fastighet, som av den skattskyldige ägts eller brukats, eller från annan av honom idkad rörelse, som är att anse som särskild förvärvskälla, värdet av samma produkter eller råämnen upptagas till det belopp, varmed de redovisas såsom intäkt av fastigheten eller av den särskilda förvärvskällan;

avlöningar, pensioner, — — — i rörelsen;

kostnad för — — — och dylikt;

värdeminskning genom — — — av tillgången;

1 mom. Från bruttointäkten — — — bland annat:

hyra för — — — i rörelsen;

kostnad för anskaffning av råämnen och varor till förädling, förbrukning eller försäljning i rörelsen; skolande — där vad sålunda förädlats eller eljest kommit till användning utgjorts av produkter eller råämnen från fastighet, som av den skattskyldige ägts eller brukats, eller från annan av honom idkad rörelse, som är att anse som särskild förvärvskälla — värdet av samma produkter eller råämnen upptagas till det belopp, varmed de redovisas såsom intäkt av fastigheten eller av den särskilda förvärvskällan, samt — där moderbolag övertagit dessa råämnen eller varor från dotterbolag vid sådan fusion, som i 28 § 3 mom. avses — värdet av samma råämnen eller varor upptagas till belopp, motsvarande det hos dotterbolaget i beskattningsavseende gällande värdet å dessa tillgångar vid fusionstillfället;

avlöningar, pensioner, — — — i rörelsen;

kostnad för — — — och dylikt;

värdeminskning genom — — — av tillgången;

Nuvarande lydelse:

värde­minskning å — — — lik­nande rättighet;
 värde­minskning genom — — — är underkastad;
 värde­minskning å — — — deras tillgodogörande;
 ränta å — — — för rörelsen;
 kostnad för — — — jämförlig verksamhet;
 speciella för — — — det allmänna;
 förlust, som — — — till kapital­förlust.

Anvisningar

till 22 §.

4. Har skog — — — gällande in­gångsvärde.

Med skogs — — — sålunda mins­kats.

Med ingående — — — av ingångs­värdet.

Vare sig — — — ursprungliga in­gångsvärdet.

Är det — — — samma tid.

Om avdrag — — — av skogen.

Exempel å — — — ingående vir­kesförråd:

A. försäljer — — — erlagda köpe­skillingen.

Det för — — — 10 200 kronor.

Exempel å — — — i ingångsvär­de:

B. försäljer — — — 10 000 kro­nor.

Ingångsvärdet har — — — det ur­sprungliga.

Föreslagen lydelse:

värde­minskning å — — — liknan­de rättighet;
 värde­minskning genom — — — är underkastad;
 värde­minskning å — — — deras tillgodogörande;
 ränta å — — — för rörelsen;
 kostnad för — — — jämförlig verksamhet;
 speciella för — — — det allmänna;
 förlust, som — — — till kapital­förlust.

Anvisningar

till 22 §.

4. Har skog — — — gällande in­gångsvärde.

Med skogs — — — sålunda mins­kats.

Med ingående — — — av ingångs­värdet.

Vare sig — — — ursprungliga in­gångsvärdet.

Är det — — — samma tid.

Om avdrag — — — av skogen.

Om moderbolag genom sådan fu­sion, som i 28 § 3 mom. avses, över­tager skog från dotterbolag, skall det för dotterbolaget vid fusionstillfället gällande ingångsvärdet och ingående virkesförrådet anses som ingångsvär­de och ingående virkesförråd för mo­derbolaget.

Exempel å — — — ingående vir­kesförråd:

A. försäljer — — — erlagda köpe­skillingen.

Det för — — — 10 200 kronor.

Exempel å — — — i ingångsvär­de:

B. försäljer — — — 10 000 kro­nor.

Ingångsvärdet har — — — det ur­sprungliga.

Nuvarande lydelse:

till 29 §.

3. a. Kostnaden för — — — dess anskaffande.

b. Genom värdeminskingsavdrag — — — finnes lämpligt.

Värdeminskingsavdrag må, — — — är behörigt.

Vid bestämmande — — — blir utsliten.

Såsom tillgångs anskaffningsvärde skall anses, då tillgången förvärvats genom köp eller byte eller därmed jämförligt fång, den verkliga kostnaden för dess anskaffande och, då tillgången annorledes övergått till rörelsen, dess allmänna saluvärde vid tiden för övergången. Dock skall iakttagas följande. Har tillgång i samband med förvärv av den rörelse, vari den nyttjas, erhållits annorledes än genom köp eller byte eller därmed jämförligt fång, skall, där ej särskilda omständigheter till annat föranleda, såsom anskaffningsvärde för tillgången anses det belopp som kvarstår i beskattningsavseende oavskrivet för överlåtaren, försåvitt ej vid förvärv av rörelsen på grund av arv eller testamente stämpelpåskatt beräknats efter lägre belopp, i vilket fall det belopp efter vilket stämpelpåskatt sålunda beräknats skall anses såsom anskaffningsvärde. Skulle det i något fall befinnas, att den skattskyldige eller någon, som står honom nära, vidtagit åtgärd för att den skattskyldige skall kunna tillgodoräkna sig ett högre anskaffningsvärde än som synes rimligt, och kan det antagas att detta skett för att åt någon av dem bereda obehörig förmån i beskattningsavseende, skall anskaffningsvärdet i skäligen mån jämkas.

Föreslagen lydelse:

till 29 §.

3. a. Kostnaden för — — — dess anskaffande.

b. Genom värdeminskingsavdrag — — — finnes lämpligt.

Värdeminskingsavdrag må, — — — är behörigt.

Vid bestämmande — — — blir utsliten.

Såsom tillgångs anskaffningsvärde skall anses, då tillgången förvärvats genom köp eller byte eller därmed jämförligt fång, den verkliga kostnaden för dess anskaffande och, då tillgången annorledes övergått till rörelsen, dess allmänna saluvärde vid tiden för övergången. Dock skall iakttagas följande. Har tillgång i samband med förvärv av den rörelse, vari den nyttjas, erhållits annorledes än genom köp eller byte eller därmed jämförligt fång, skall, där ej särskilda omständigheter till annat föranleda, såsom anskaffningsvärde för tillgången anses det belopp som kvarstår i beskattningsavseende oavskrivet för överlåtaren, försåvitt ej vid förvärv av rörelsen på grund av arv eller testamente stämpelpåskatt beräknats efter lägre belopp, i vilket fall det belopp efter vilket stämpelpåskatt sålunda beräknats skall anses såsom anskaffningsvärde. Skulle det i något fall befinnas, att den skattskyldige eller någon, som står honom nära, vidtagit åtgärd för att den skattskyldige skall kunna tillgodoräkna sig ett högre anskaffningsvärde än som synes rimligt, och kan det antagas att detta skett för att åt någon av dem bereda obehörig förmån i beskattningsavseende, skall anskaffningsvärdet i skäligen mån jäm-

Nuvarande lydelse:

c. Värdeminskningsavdrag med —
— — särskilda bestämmelser.

Jämkning av — — — i räkenskaper-
perna.

Har skattskyldigs — — — följande
år.

Ådagalägger skattskyldig, — — —
bokförda värdet.

Har ett — — — återstående be-
loppet.

d. Då tillgång, — — — till 28 §.
till 35 §.

Föreslagen lydelse:

kas. Såsom anskaffningsvärde för
tillgång, som moderbolag övertager
från dotterbolag vid sådan fusion,
som i 28 § 3 mom. avses, skall anses
det belopp, som vid fusionstillfället
kvarstår i beskattningsavseende oav-
skrivet hos dotterbolaget.

c. Värdeminskningsavdrag med —
— — särskilda bestämmelser.

Jämkning av — — — i räkenskaper-
perna.

Har skattskyldigs — — — följande
år.

Ådagalägger skattskyldig, — — —
bokförda värdet.

Har ett — — — återstående belop-
pet.

d. Då tillgång, — — — till 28 §.
till 35 §.

5. Skattepliktig realisationsvinst
eller avdragsgill realisationsförlust
skall i intet fall anses uppkomma,
då aktiebolag övertager tillgångar ge-
nom fusion, som i 28 § 3 mom. avses.
Har moderbolag avyttrat egendom,
som bolaget genom sådan fusion över-
tagit från dotterbolag, skall vid be-
dömandet av frågan om skatteplik-
tig realisationsvinst eller avdragsgill
realisationsförlust uppkommit så an-
ses, som om moder- och dotterbolag
utgjort en skattskyldig.

Denna lag träder i kraft dagen efter den, då lagen enligt därå meddelad
uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling.

3) Förslag

till

förordning angående ändrad lydelse av 2 § och 4 § 1 mom. förordningen den 26 juli 1947 (nr 576) om statlig inkomstskatt.

Härigenom förordnas, att 2 § och 4 § 1 mom. förordningen den 26 juli 1947 om statlig inkomstskatt¹ skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

Nuvarande lydelse:

2 §.

Om vad — — — beräknade netto-intäkten.

4 §.

1 mom. Från sammanlagda — — — kommunal samfällighet.

Skattskyldig, som — — — kommunalskattelagen sägs.

Föreslagen lydelse:

2 §.

Om vad — — — beräknade netto-intäkten.

Har sådan fusion mellan moder- och dotterbolag ägt rum, som i 28 § 3 mom. kommunalskattelagen avses, skall restituerad, avkortad eller avskriven skatt, som enligt vad ovan sagts skulle hava utgjort skattepliktig intäkt för dotterbolaget, utgöra skattepliktig intäkt för moderbolaget.

4 §.

1 mom. Från sammanlagda — — — kommunal samfällighet.

Skattskyldig, som — — — kommunalskattelagen sägs.

Har sådan fusion mellan moder- och dotterbolag ägt rum, som i 28 § 3 mom kommunalskattelagen avses, är moderbolaget berättigat till avdrag för sådan dotterbolagets skatt, vilken enligt första stycket skulle hava varit avdragsgill för dotterbolaget.

Denna förordning träder i kraft dagen efter den, då förordningen enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling.

¹ Senaste lydelse av 4 § 1 mom. se 1948:764.

4) Förslag

till

förordning angående ändrad lydelse av 11 och 15 §§ förordningen den 2 maj 1947 (nr 174) om investeringsfonder.

Härigenom förordnas, att 11 och 15 §§ förordningen den 2 maj 1947 om investeringsfonder skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

Nuvarande lydelse:

11 §.

Hava till — — — två procent.

Har skattskyldig — — — angivna grunder.

Föreslagen lydelse:

11 §.

Hava till — — — två procent.

Har skattskyldig — — — angivna grunder.

Har aktiebolag genom fusion uppgått i annat aktiebolag, skall investeringsfond hos det förra bolaget, därest den icke enligt fjärde stycket övertagits av det senare bolaget, återföras till beskattning för det beskattningsår, varunder rättens tillstånd till fusionen registrerats. Till beloppet skall därvid läggas ränta efter två procent om året enligt i 10 § angivna grunder.

Vid sådan fusion, som i 28 § 3 mom. kommunalskattelagen avses, må moderbolaget i beskattningsavseende övertaga investeringsfond, därest förutsättning därför enligt 1 § andra stycket föreligger. Därvid skall så anses som om fonden avsatts hos moderbolaget under det beskattningsår, då avsättningen skett hos dotterbolaget.

Kungl. Maj:t — — — fem år.

Det åligger — — — stycket sägs.

15 §.

Skattskyldig, som gjort avsättning till investeringsfond enligt denna förordning, är pliktig att vid självdekla-

Kungl. Maj:t — — — fem år.

Det åligger — — — stycket sägs.

15 §.

Skattskyldig, som gjort avsättning till investeringsfond enligt denna förordning eller som jämlikt 11 § fjärde

Nuvarande lydelse:

ration för det beskattningsår, då avsättningen ägt rum, ävensom för varje påföljande beskattningsår, intill dess de avsatta medlen avförts ur fonden, foga uppgift enligt formulär, som fastställes av Kungl. Maj:t, rörande avsättning av medel till fonden samt fondens användning och avveckling. Vid allmän självdeklaration skall sådan uppgift fogas i tre exemplar.

Skattskyldig, som avsatt medel till investeringsfond, är skyldig att på anfordran till arbetsmarknadskommisionen lämna de uppgifter i fråga om fonden, som kommissionen anser erforderliga ur arbetsmarknadssynpunkt.

Föreslagen lydelse:

stycket övertagit sådan fond, är pliktig att vid självdeklaration för det beskattningsår, då avsättningen *eller övertagandet* ägt rum, ävensom för varje påföljande beskattningsår, intill dess de avsatta *eller övertagna* medlen avförts ur fonden, foga uppgift enligt formulär, som fastställes av Kungl. Maj:t, rörande avsättning av medel till fonden samt fondens användning och avveckling. Vid allmän självdeklaration skall sådan uppgift fogas i tre exemplar.

Skattskyldig, som avsatt medel till investeringsfond *eller jämlikt 11 § fjärde stycket övertagit sådan fond*, är skyldig att på anfordran till arbetsmarknadskommisionen lämna de uppgifter i fråga om fonden, som kommissionen anser erforderliga ur arbetsmarknadssynpunkt.

Denna förordning träder i kraft dagen efter den, då förordningen enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling.

Till utskottets behandling ha överlämnats de i anledning av propositionen väckta, likalydande motionerna I: 485 av herr *Mannerskantz* och II: 578 av herr *Edström*, vari hemställts, »att riksdagen måtte avslå Kungl. Maj:ts proposition nr 240 i vad den innefattar förslag om höjning av skattesatsen för utskiftningsskatten från 30 % till 40 %».

Beträffande de skäl, som anförts till stöd för det i motionerna framställda yrkandet, får utskottet, i den mån redogörelse härför ej lämnas i det följande, hänvisa till motionen II: 578.

I enlighet med av utskottet i memorial nr 60 gjord hemställan har riksdagen beslutat att till innevarande års höstsession uppskjuta behandlingen av nu förevarande proposition och förenämnda i anledning av propositionen väckta motioner.

Av statsrådsprotokollet i ärendet inhämtas bl. a. följande:

När ett företag bedrivs i aktiebolagets form, utgör den skatt, som aktieägarna ha att erlægga för utdelning från bolaget, den ur systematisk synpunkt primära skatten, genom vilken hänsyn toges till aktieägarnas skatteförmåga. Den inkomstskatt, som uttages hos aktiebolagen, avser i första hand att åstadkomma merbeskattning av inkomster förvärvade genom bolagen. Den omständigheten, att de vid ett bolags upplösning till aktieägarna utskiftade medlen icke bli till någon del beskattade såsom utdelning, betecknar alltså i och för sig en lucka i systemet. Denna lucka är avsedd att utfyllas genom bestämmelserna om utskiftningsskatt. Enligt förordningen den 27 juni 1927, nr 321, skall nämligen utskiftningsskatt erläggas till staten av svenskt aktiebolag, som i samband med bolagets upplösning utskiftar tillgångar. Skatten träffar därvid det utskiftade beloppet i den mån detta icke är att anse som återbäring av belopp, som tillskjutits av aktieägarna. Då utskiftning av tillgångar kan äga rum jämväl i samband med nedsättning av aktiekapitalet, har skyldighet att erlægga utskiftningsskatt föreskrivits jämväl för sådant fall.

Utskiftningsskatten är alltså en skatt på besparade vinstmedel, vilka ej i vanlig ordning utdelas och därför icke bliva föremål för inkomstbeskattning hos aktieägarna. Skattens karaktär framstår särskilt tydligt, om man jämför med förhållandet i fråga om ekonomiska föreningar. Beträffande dessa förefinnes nämligen icke någon sådan lucka som beträffande aktiebolagen, då enligt 38 § 1 mom. kommunalskattelagen såsom utdelning från svensk ekonomisk förening skall anses vad som vid föreningens upplösning utskiftas till medlem utöver inbetald insats. Utskiftningsskatten är således icke i egentlig mening en skatt å aktiebolagen. Dess utformning bör därför bestämmas med hänsyn till de regler, som gälla för beskattning av aktieägarna.

Utskiftningsskatt uttages för närvarande med 30 procent av det till sådan skatt beskattningsbara beloppet. Denna skattesats fastställdes vid 1940 års riksdag. Då inkomstskattesatserna gjordes till föremål för översyn i samband med 1947 års skattereform prövades icke frågan huruvida utskiftningsskatteprocenten kunde anses riktigt avvägd med hänsyn till de då beslutade ändringarna i den statliga beskattningen.

Genom ett av regeringsrätten den 10 juni 1948 avgjort mål, vilket tilldragit sig betydande intresse inom berörda kretsar, fastslogs att nu gällande bestämmelser i utskiftningsskatteförordningen icke medförde skatteplikt i det fall att ett aktiebolag först utgäve fondaktier (gratisaktier) och därefter inlöste dessa. Vinstmedel till betydande belopp kunna således genom ett dylikt förfaringsätt överföras till aktieägarna utan att vinstmedlen beskattas i samband med överföringen. Detta förhållande har gjort frågan om en revision av utskiftningsskattelagstiftningen aktuell.

Här må vidare erinras om att medan äldre aktiebolagslagstiftning icke upptog några regler angående fusion av aktiebolag ha i lagen den 14 sep-

tember 1944 (nr 705) om aktiebolag meddelats bestämmelser till underlåtande av sammanslagning av bolag. I några av de yttranden, som på sin tid avgåvos över det av lagberedningen den 28 februari 1941 avlämnade förslaget till ny lag om aktiebolag, framhölls önskvärdheten av att bestämmelserna i utskiftningskatteförordningen gjordes till föremål för översyn; det kunde annars befaras att de fusionsbefrämjande föreskrifterna i den nya aktiebolagslagen gjordes genom skattelagstiftningen praktiskt otillämpliga. I en till Kungl. Maj:t ställd skrivelse av den 25 juni 1948 har *Sveriges industriförbund* anfört liknande synpunkter och hemställt att det hinder för fusion mellan moderbolag och helägt dotterbolag, som den nuvarande utskiftningskatten utgjorde, måtte undanröjas.

Med stöd av Kungl. Maj:ts bemyndigande den 30 december 1948 tillkallade dåvarande chefen för finansdepartementet särskilda sakkunniga — nämligen nedre justitierevisionens ordförande, revisionssekreteraren C. M. E. Wijnbladh, tillika ordförande, föredraganden i regeringsrätten, taxeringsintendenten J. Fröberg och jur. dr B. af Klercker — med uppdrag att verkställa en allmän översyn av bestämmelserna om utskiftningskatt. Nyssnämnda framställning från industriförbundet överlämnades till de sakkunniga för att tagas i övervägande vid fullgörandet av det åt dem lämnade uppdraget.

De sakkunniga, vilka antagit benämningen *1949 års utskiftningskattsakkunniga*, ha den 30 november 1949 avgivit betänkande med förslag till förordning om ändring i vissa delar av förordningen om skatt vid utskiftning av aktiebolags och solidariska bankbolags tillgångar m. m. Ett vid betänkandet fogat förslag till författningsändringar har såsom *Bihang* fogats vid propositionen.

Över betänkandet ha, efter remiss, *yttranden* avgivits av kammarrätten, bank- och fondinspektionen (med överlämnande av yttrande från Svenska bankföreningen), kommerskollegium (med överlämnande av yttranden från Sveriges industriförbund, handelskamrarna i Stockholm, Göteborg och Gävle, Skånes handelskammare samt Östergötlands och Södermanlands handelskammare ävensom Sveriges redareförening), försäkringsinspektionen, överståthållarämbetet (med biläggande av ett av förste taxeringsintendenten S. Holdo avgivet yttrande), länsstyrelserna i samtliga län, mellankommunala prövningsnämnden och Sveriges advokatsamfund.

Beträffande motiveringen för de i propositionen framlagda förslagen tillåter sig utskottet hänvisa till propositionen. Redogörelse härutinnan återfinnes å nedan angivna sidor i propositionen, nämligen:

Utskiftningskattprocenten, s. 20—37.

Utskiftningskatt vid inlösen av fondaktier, s. 38—47.

Aktiebolags förvärv och innehav av egen aktie, s. 47—50.

Utskiftningskatt vid fusion, s. 50—78.

Ändringar i kommunalskattelagen m. m., s. 78—92.

Övergångsbestämmelser, s. 92—96.

I de likalydande *motionerna* I: 485 och II: 578 ha motionärerna anförut bl. a. följande. Eftersom den primära utgångspunkten för de sakkunnigas beräkningar angående skattesatsens storlek vore den sammanlagda skattebelastning, som skulle ha drabbat det utskiftade beloppet, därest detta i stället tillförts aktieägarna i form av utdelning, syntes hänsyn böra tagas till att ett stort antal aktier ägdes av sådana svenska aktiebolag och ekonomiska föreningar, vilka voro undantagna från kedjebeskattning och som sålunda icke skulle ha varit skattskyldiga, om utbetalningen skett i form av utdelning. Även om man räknade med att allenast $\frac{1}{3}$ av utdelningarna tillföle sådana juridiska personer måste man för att få fram den sammanlagda skattebördan, som skulle ha drabbat det utskiftade beloppet, om utbetalningen i stället skett i form av utdelning, reducera den framräknade procentsatsen med $\frac{1}{3}$ till 28 %. Om en dylik reduktion underlätes, komme det allmänna att uttaga högre belopp än vad som skulle hava utgått, om medlen i stället utdelats till aktieägarna. Departementschefen syntes ej heller bestrida riktigheten av dessa synpunkter men har invänt, att även om det allmänna skulle komma att tillföras högre intäkter av utskiftningskatten än som ur vissa synpunkter kunde finnas skäligt, det för den skull icke föreläge anledning att uttaga en för låg utskiftningskatt å den större delen av de utskiftade tillgångarna, nämligen den del som tillfördes fysiska personer. Icke minst på grund av att underlaget för utskiftningskatten i betydande utsträckning inkluderade mer eller mindre fiktiva värdestegringsvinster, funne motionärerna denna invändning föga övertygande.

I sin motivering hade de sakkunniga anförut, att skattesatsen för utskiftningskatten borde vara lika med den skatteprocent, som i genomsnitt skulle ha erlagts av aktieägarna, därest de besparade vinstmedlen under bolagets bestånd utdelats i den mån de intjänats. I samband därmed hade de framhållit, att utskiftade belopp utgjorde ackumulerad utdelningsinkomst. Det borde på grund därav enligt motionärernas mening vid fastställande av skattesatsen beaktas, att de skattesatser, som varit gällande, om vinstmedlen i vanlig ordning utdelats året efter det de av bolaget intjänats, genomgående varit lägre än de nuvarande, vilka låge till grund för de sakkunnigas, av departementschefen godtagna beräkningar av skattesatsen. Mot detta hade emellertid invänts, att utdelning beskattades efter den aktuella skattesatsen, oavsett tidpunkten för bolagets förvärv av den inkomst, som utnyttjats för utdelningen, och departementschefen hade framhållit att beskattningen hos aktieägarna av utdelningen och utskiftningsbeskattningen hos bolagen i nu förevarande hänseende vore principiellt lika uppbyggda. Även om departementschefens uttalande i detta hänseende otvivelaktigt vore riktigt, ledde emellertid den av honom intagna ståndpunkten vid den praktiska tillämpningen till i hög grad obilliga resultat. Det måste nämligen beaktas att medel, som bleve föremål för utskiftning, regelmässigt varit inestående hos bolagen under väsentligt längre tid än de vinster, som i vanlig ordning utdelats, och således merendels förvärvats under tider med lägre skattetryck, vilket däremot i regel icke vore fallet beträffande vinster som utdelades.

De i motionerna anförda synpunkter, som talade mot en höjning av utskiftningsskattesatsen, måste var för sig anses så sakligt välgrundade, att de icke kunde avfärdas med mer eller mindre teoretiska konstruktioner. Departementschefen hade också, tydligt under intryck därav, understrukt att utskiftningsskattens prohibitiva karaktär påkallade en höjning av skattesatsen. Enligt vad de utskiftningsskattesakkunniga anført borde nämligen denna sättas så hög, att det icke skattemässigt lönade sig för en person i högt inkomstläge att placera sitt innehav av svenska aktier och andelar i ekonomiska föreningar i ett förvaltningsbolag och taga ut vinstmedlen i form av utskiftning. Om emellertid 1944 års allmänna skattekommitté komme att framlägga förslag till skatteskarpande bestämmelser i syfte att förhindra icke avsedd skattelindring genom användande av bolagsformen, vore det icke uteslutet, att riksdagen finge taga ståndpunkt till denna fråga redan nästkommande år. För den händelse dylika bestämmelser bleve beslutade, förfölle det enda skäl, som möjligen kunde anses tala för en höjning av utskiftningsskattesatsen.

Utskottets yttrande.

I propositionen nr 240 har på grundval av ett av 1949 års utskiftningsskattesakkunniga avgivet betänkande framlagts förslag till vissa ändringar i utskiftningsbeskattningen. Sålunda föreslås en höjning av utskiftningsskatteprocenten från 30 till 40 procent. Vidare föreslås bestämmelser avsedda att förhindra att vinstmedel skattefritt överföras från ett aktiebolag till dess delägare genom inlösning av fondaktier (gratisaktier) eller genom att bolaget förvärvar egna aktier. Slutligen innehåller propositionen förslag om vissa lättnader i utskiftningsbeskattningen vid fusion mellan moderbolag och helägt dotterbolag. De i sistnämnda hänseende förordade uppmjukningarna i utskiftningsbeskattningen ha föranlett förslag om vissa ändringar i inkomstskattelagstiftningen.

Vad först angår frågan om *höjning av utskiftningsskatteprocenten* må erinras om att utskiftningsskatten är en skatt på besparade vinstmedel, vilka ej i vanlig ordning utdelas och därför icke bliva föremål för inkomstbeskattning hos aktieägarna. Utskiftningsskatten är sålunda avsedd att utgöra ett komplement till aktieägarnas inkomstbeskattning och härigenom utfylla en eljest uppkommande lucka i systemet med dubbelbeskattning av aktiebolags vinstmedel. Härmed är också utgångspunkten given för bestämmandet av utskiftningsskattens storlek. Principiellt skall, såsom de sakkunniga framhållit, utskiftningsskatten motsvara summan av de ytterligare skattebelopp aktieägarna skulle haft att erlägga därest det utskiftade beloppet i stället hade utdelats och beskattats hos aktieägarna såsom utdelning.

Utskiftningsskatten uttogs ursprungligen med fem procent av det beskattningsbara beloppet. Enligt beslut vid 1938 och 1940 års riksdagar har skat-

tesatsen sedermera höjts till 12 respektive 30 procent. De vidtagna höjningarna ha ansetts nödvändiga för vinnande av bättre överensstämmelse mellan utskiftningsbeskattningen och den avsevärt skärpta direkta beskattningen av fysiska personer.

I direktiven för de sakkunniga har bland annat uttalats, att det borde övervägas, huruvida procenten för utskiftningskatten kunde anses lämpligt avvägd med hänsyn till de förändringar i fråga om den statliga beskattningen, som beslutades av 1947 års riksdag. De sakkunnigas överväganden i detta hänseende ha föranlett de sakkunniga att förorda en höjning av utskiftningskatteprocenten från 30 till 40 procent.

Även enligt departementschefens mening vore en höjning av utskiftningskatten nu erforderlig. Med beaktande av den år 1947 beslutade ändringen i statsbeskattningen borde skattesatsen icke sättas lägre än till 40 procent. Med hänsyn till att i åtskilliga remissyttranden påpekats, att denna procentsats vore otillräcklig för att förhindra personer i högre inkomstlagen att på ett icke avsett sätt utnyttja utskiftningsförfarandet till att erhålla lindring i beskattningen, har departementschefen framhållit, att även enligt hans mening en till 40 procent förhöjd utskiftningskatt ur nu berörda synpunkt vore otillräcklig. Då emellertid en höjning av utskiftningskatten utöver vad de sakkunniga föreslagit skulle innebära risk icke blott för en i vissa fall för hård beskattning utan även för att i och för sig önskvärda bolagsupplösningar icke komme till stånd, har departementschefen likväl icke ansett sig nu böra förorda en höjning av skattesatsen utöver vad de sakkunniga föreslagit. I enlighet härmed har i propositionen förordats, att utskiftningskatteprocenten höjes från 30 till 40 procent.

I de i anledning av propositionen väckta likalydande motionerna I: 485 och II: 578 har hemställts om avslag på propositionen i nu förevarande del. I motionerna har bland annat framhållits, att 1944 års allmänna skattekommitté till behandling upptagit frågan rörande skattefriheten för vissa aktiebolag för utdelningar från andra svenska bolag och svenska ekonomiska föreningar. Om kommitténs överväganden resulterade i förslag till skatteskärpande bestämmelser i syfte att förhindra icke avsedd skattehindring genom användande av bolagsformen, vore det icke uteslutet, att riksdagen finge taga ståndpunkt till denna fråga redan nästkommande år. För den händelse dylika bestämmelser bleve beslutade förfölle det enda skäl, som möjligen kunde anses tala för en höjning av utskiftningskattesatsen. Med hänsyn härtill borde enligt motionärernas mening frågan om höjning av skattesatsen anstå i avbidan på utgången av berörda, av 1944 års allmänna skattekommitté till behandling upptagna lagstiftningsärenden.

För egen del vill utskottet uttala, att utskottet finner en höjning av utskiftningskatten från 30 till 40 procent innebära en anpassning av beskattningen av utskiftade medel efter den inkomstbeskattning, som drabbar till aktieägare utdelade vinstmedel. Då en till 40 procent förhöjd utskiftningskatt är avsedd att motsvara den genomsnittliga marginalskatteprocenten hos aktieägare, vilka äro fysiska personer, ligger det i öppen dag, att denna

procentsats icke är tillräcklig för att förhindra personer i högre inkomstlägen att utnyttja utskiftningsförfarandet till att erhålla lindring i beskattningen. Såsom de sakkunniga framhållit, måste utskiftningskatten sättas mycket hög, därest det icke skattemässigt skall löna sig för en person med stor inkomst att — så länge förvaltningsaktiebolagen äro fritagna från skattskyldighet för utdelningar å aktier i andra svenska aktiebolag och andelar i svenska ekonomiska föreningar — placera sitt innehav av svenska aktier och andelar i ett förvaltningsbolag och taga ut vinstmedlen i form av utskiftning. Om emellertid utskiftningskatteprocenten höjes utöver vad som är erforderligt för en riktig beskattning i normalfallen kan som resultat härav förutses att bolagsupplösningar, som äro förestavade av andra skäl än erhållande av skattelättnad, icke komma till stånd. Med hänsyn till att den i propositionen föreslagna procentsatsen sålunda blivit avvägd efter vad som genomsnittligen kan anses erforderligt, följer härav att någon anledning att — på sätt i motionerna föreslagits — uppskjuta frågan om höjning av skattesatsen till den framtida tidpunkt, då ställning kan komma att tagas till de av 1944 års allmänna skattekommitté framlagda förslagen rörande inkomstbeskattningen av de s. k. familjebolagen, icke föreligger. På grund av vad sålunda anförts tillstyrker utskottet den i propositionen föreslagna höjningen av utskiftningskatteprocenten från 30 till 40 procent. Utskottet avstyrker alltså motionerna I: 485 och II: 578.

Vid behandlingen inom utskottet av frågan om utskiftningskatteprocentens storlek har ifrågasatts, huruvida icke vid utskiftning av vinstmedel, för vilka ersättningsskatt tidigare erlagts, utskiftningskatten borde uttagas efter en lägre skattesats än den eljest gällande. I anledning härav får utskottet erinra om att ett aktiebolag, som före augusti månads utgång året efter det, då ersättningsskatt påförts bolaget, till delägarna utdelar sålunda beskattat belopp, jämlikt 7 § ersättningsskatteförordningen är berättigat till restitution av å utdelningen belöpande ersättningsskatt. Någon anledning att vid framtida utskiftning från ett bolag, som icke begagnat sig av denna möjlighet att erhålla återbetalning av ersättningsskatten genom omedelbar efterföljande utdelning, taga hänsyn till den tidigare erlagda ersättningsskatten, torde icke föreligga. Det måste nämligen tillses, att vinstmedlen hos ett dylikt bolag icke bliva olika beskattade allteftersom bolaget framdeles väljer utdelningsvägen eller föredrar att tillföra aktieägarna tillgångarna genom utskiftning. Det kan även påpekas, att ett hänsynstagande till en tidigare erlagd ersättningsskatt vid utskiftningskattens bestämmande skulle medföra den konsekvensen, att aktieägare bleve gynnsammare ställda än medlemmar i ekonomiska föreningar i nu förevarande hänseende.

Det torde i detta sammanhang böra beaktas att vid tillkomsten av förordningen om ersättningsskatt framhållits, att ersättningsskatten ej i första hand avsåge att göra dubbelbeskattningen av aktiebolagsvinster effektiv utan att syftet i stället vore att förhindra att beskattningen bleve lindrigare än om delägarna bedrivit verksamheten i eget namn utan anlitande av ett aktiebolag såsom mellanhand. Av de till förordningen fogade anvisningarna

framgår, att en förutsättning för tillämpning av förordningen merendels torde vara, att större delen av bolagets aktiekapital äges av en person eller att företagens delägare eller flertalet av dem äro inbördes förbundna genom nära släktskap eller andra personliga band eller gemensamma intressen. Vad man velat åtkomma med denna lagstiftning är sålunda anordningar för åstadkommande av skattelindring, som förutsätta enmans- eller familjebolag eller liknande bolag. Såsom ovan nämnts har frågan om familjebolagens inkomstbeskattning behandlats av 1944 års allmänna skattekommitté. I ett den 23 juni 1950 avgivet betänkande har kommittén framlagt förslag till ändringar i denna beskattning, vilket förslag för närvarande är föremål för Kungl. Maj:ts prövning. Det torde kunna antagas, att i samband med ett ställningstagande till frågan om familjebolagens inkomstbeskattning jämväl frågan om ersättningskattens framtida utformning upptages till bedömande.

Propositionsförslaget att genom ändring i utskiftningsskatteförordningen förhindra att vinstmedel genom fondemission överföras till aktiekapitalet för att därefter, i samband med *inlösen av fondaktier* enligt i bolagsordningen angivna grunder, skattefritt utskiftas till delägarna har icke givit utskottet anledning till erinran.

Utskottet biträder jämväl departementschefens förslag om införandet i utskiftningsskatteförordningen av särskilda bestämmelser om *aktiebolags förvärv och innehav av egen aktie*.

Såsom ovan framhållits ha i propositionen föreslagits vissa lättnader i *utskiftningsbeskattningen vid fusion* mellan moderbolag och helägt dotterbolag. De förordade bestämmelserna innebära, att befrielse från utskiftningsskatt skall omedelbart medgivas i de fall, där moderbolaget ägt aktierna i dotterbolaget alltsedan den 1 januari 1940 eller — då koncernförhållandet uppstått senare — alltsedan dotterbolaget började bedriva verksamhet. I övriga fall föreslås ett dispensförfarande enligt vilket uppskov med skattens erläggande skall kunna på så sätt medgivas att moderbolaget får övertaga dotterbolagets utskiftningsskatteskuld. Dispensförfarandet föreslås skola handhas av riksskattenämnden, därest en sådan nämnd inrättas, och i annat fall av en särskild för ändamålet inrättad nämnd.

Utskiftningsskattebestämmelsernas fusionshinder karaktär uppmärksammades redan vid utskiftningsskatteförordningens tillkomst. Med hänsyn till att skattesatsen ursprungligen endast var fem procent ansågs dock olägenheterna i nu berörda hänseende icke vara särskilt betydande. Allteftersom beskattningen sedermera skärpts, har emellertid frågan fått ökad aktualitet. Särskilt framträdande ha olägenheterna blivit efter tillkomsten av bestämmelserna om fusion i nya aktiebolagslagen. På grund av utskiftningsbeskattningens utformning ha nämligen fusionsreglerna, vilka avse att underlätta en koncentration av ekonomiska företag i större enheter, icke i praktiken erhållit avsett utnyttjande.

Det kan i detta sammanhang erinras om att 1948 års bevillningsutskott i sitt betänkande nr 46 i anledning av proposition nr 197 med förslag till förordning angående frihet från utskiftningsskatt vid upplösning av Bergslagens järnvägsaktiebolag m. fl. bolag bland annat framhållit önskvärdheten av att vid översynen av utskiftningsskatteförordningen särskilt borde utredas, huruvida den utveckling, som föranlett tillskapandet av de nya reglerna om fusion i aktiebolagslagen, borde medföra en uppmjukning av bestämmelserna om utskiftningsskatt i sådana fall där det icke vore fråga om utskiftning i egentlig mening.

För ett visst slag av bolag, försäkringsaktiebolagen, har riksdagen redan tidigare haft att taga ställning till frågan om lättnad i utskiftningsbeskattning vid fusion. För dessa bolag löstes därvid frågan på så sätt, att Kungl. Maj:t erhöll bemyndigande av riksdagen att under vissa förutsättningar efterskänka utskiftningsskatt vid fusion mellan försäkringsaktiebolag.

Såvitt utskottet kunnat finna äro de i proposition nr 240 föreslagna ändringarna i utskiftningsskatteförordningen ägnade att på ett tillfredsställande sätt tillgodose kraven på lättnader i utskiftningsbeskattningen vid fusion.

Under remissbehandlingen av de sakkunnigas förslag yppades vissa principiella betänkligheter mot de förordade bestämmelserna om dispens. Även departementschefen har förklarat, att han vore väl medveten om de invändningar av principiell art, som kunde riktas mot införandet av bestämmelser av föreslagen art i en permanent lagstiftning. Då man emellertid med all sannolikhet hade att räkna med åtskilliga fall av ur företagsekonomisk och allmän synpunkt önskvärda fusioner, där en lättnad i avseende å utskiftningsskattens erläggande kunde framstå som en nödvändig och befogad förutsättning för en fusion, men vilka fall icke skulle gå in under förordningens bestämmelser om omedelbar skattefrihet, ansåg sig departementschefen likväl böra förorda införandet av dispensinstitutet.

I vad departementschefen sålunda anfört kan utskottet instämma. Utskottet vill härjämte tillägga, att de invändningar av principiell art, som under remissbehandlingen framkommit mot det av de sakkunniga förordade dispensförfarandet, icke i samma grad äro tillämpliga beträffande propositionsförslaget. I samband med att en icke obetydlig utvidgning av de i förordningen upptagna skattebefrielsefallen ägt rum, har nämligen departementschefen föreslagit, att dispensförfarandet, som enligt de sakkunnigas förslag skulle kunna avse såväl hel skatteeftergift som uppskov med skattens erläggande, skall begränsas till att avse allenast uppskov med erläggandet av skatten.

De sakkunniga hade förordat, att meddelandet av dispens från bestämmelserna om utskiftningsskatt skulle handhavas av Kungl. Maj:t i statsrådet. I åtskilliga remissyttranden hade häremot invänts, att därest den av 1947 års taxeringssakkunniga föreslagna riksskattenämnden skulle inrättas, det syntes lämpligare att anförtro handhavandet av dispensförfarandet åt denna nämnd. I propositionen förordas, att dispensförfarandet anförtros åt riksskattenämnden, därest en sådan kommer att inrättas, och i annat fall åt en för ändamålet särskilt inrättad nämnd.

Då med ikraftträdandet av de förordade bestämmelserna om uppskov med erläggande av utskiftningskatt vid fusion icke lämpligen bör anstå längre än till den i propositionen angivna dagen eller den 1 juli 1951, vill utskottet uttala den förhoppningen, att det skall visa sig möjligt att redan för nästkommande års riksdag framlägga förslag om inrättandet av en riks-skattenämnd.

De ifrågasatta *ändringarna i inkomstskattelagstiftningen* ha icke givit utskottet anledning till erinran.

I fråga om *författningstexten* föreslår utskottet viss omredigering av 9 § fjärde stycket förordningen om utskiftningskatt. Ändringen innebär i huvudsak, att i nämnda författningsrum intages en uttrycklig föreskrift om att vid fusion deklarationsskyldigheten åligger det bolag, som genom fusionen upplöses.

Genom att den här förevarande propositionen uppskjutits till höstsessionen torde vissa ändringar i *övergångsbestämmelserna* bli erforderliga. I detta hänseende föreslås att dagen för ikraftträdandet, som i propositionen angivits till dagen efter den, då förordningen enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling, i stället bestämmas till den 1 januari 1951. Detta innebär, att de nya bestämmelserna skola — med de undantag som angivas i ikraftträdandebestämmelserna till utskiftningskatteförordningen — första gången tillämpas vid 1951 års taxering. Höjningen av utskiftningskatten och de nya reglerna om utskiftningskatt vid inlösen av fondaktier skola dock icke tillämpas i de fall, där beslut om nedsättning av aktiekapital eller om aktiebolags trädande i likvidation eller bolagsstämmas beslut om tillåtelse till fusionsavtal anmälts för registrering före den 1 januari 1950. Någon anledning till ändring av sistnämnda dag har icke ansetts föreligga.

Utskottets hemställan.

Under åberopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att riksdagen måtte, med förklarande att Kungl. Maj:ts förevarande proposition nr 240 icke kunnat av riksdagen oförändrad bifallas samt med avslag å de likalydande motionerna I: 485 av herr Mannerskantz och II: 578 av herr Edström,

1) antaga det vid propositionen fogade förslaget till förordning angående ändring i förordningen den 27 juni 1927 (nr 321) om skatt vid utskiftning av aktiebolags och solidariska bankbolags tillgångar med den ändring, att 9 § och bestämmelserna om ikraftträdandet erhålla följande såsom *utskottets förslag* betecknade lydelse:

Kungl. Maj:ts förslag:

9 §.

Uppgift till — — — därifrån utskiftats.

Deklaration för — — — anmaningen angives.

Deklaration för taxering till utskiftningsskatt i andra fall än i andra stycket sagts skall inom den tid och i den ordning, som för bolags deklARATION för statlig inkomstskatt finnes stadgad, utan anmaning avlämnas under det år, då taxeringen skall äga rum.

Har vid fusion medgivits, att utskiftningsskatteskulden må av moderbolaget övertagas, skall deklARATION avgivnas av dotterbolaget inom den tid och i den ordning, som i föregående stycke sagts, för beräkning av det belopp varmed moderbolagets tillskjutna belopp skall minskas.

Utskottets förslag:

9 §.

Vid upplösning av bolag genom fusion skall deklARATION avgivnas av det bolag, som genom fusionen upplöses. Har vid fusion medgivits, att utskiftningsskatteskulden må av moderbolaget övertagas, skall deklARATIONEN innehålla uppgifter för beräkning av det belopp varmed moderbolagets tillskjutna belopp skall minskas.

I övrigt skola de uti gällande taxeringsföRordning rörande taxering till statlig inkomstskatt givna bestämmelser i tillämpliga delar lända till efterrättelse även med avseende å taxering till utskiftningsskatt.

Denna förordning skall, såvitt här nedan icke annorledes sägs, träda i kraft dagen efter den, då förordningen enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket i *Svensk författningssamling*. Därvid skall dock iakttagas, att de nya bestämmelserna i 1 § 1 mom. andra stycket och 4 § icke skola äga tillämpning, då beslut om nedsättning av aktiekapital eller om aktiebolags trädande i likvidation eller bolagsstämmas beslut om tillåtelse till fusionsavtal anmälts för registrering före den 1 januari 1950. Vidare skall iakttagas, att bestämmelserna i 2 § i dess ändrade lydelse, i vad bestämmelserna avse förvärv av egen aktie, icke skola tillämpas då förvärvet skett före den 1 januari 1950.

Denna förordning skall, såvitt här nedan icke annorledes sägs, träda i kraft den 1 januari 1951. Därvid skall dock iakttagas, att de nya bestämmelserna i 1 § 1 mom. andra stycket och 4 § icke skola äga tillämpning, då beslut om nedsättning av aktiekapital eller om aktiebolags trädande i likvidation eller bolagsstämmas beslut om tillåtelse till fusionsavtal anmälts för registrering före den 1 januari 1950.

Bestämmelserna i 2 § i dess ändrade lydelse, i vad bestämmelserna avse förvärv av egen aktie, skola icke tillämpas då förvärvet skett före den 1 januari 1950.

Bestämmelserna i 1 § 2 mom. andra stycket ävensom de därmed sammanhängande bestämmelserna i 3 § 1 och 4 mom., 9 § fjärde stycket samt åttonde och nionde styckena av anvisningarna skola träda i kraft den dag Konungen förordnar.

*Kungl. Maj:ts förslag:**Utskottets förslag:*

Har bolag åsatts taxering med stöd av bestämmelsen i 6 § andra stycket, skall — utan avseende å vad som finnes stadgat i övergångsbestämmelserna till förordningarna den 17 juni 1938, nr 373, och den 21 juni 1940, nr 545, samt i första stycket av dessa övergångsbestämmelser — vid taxering till utskiftningsskatt, som efter förenämnda taxering kan komma att åsättas bolaget, utskiftningsskatt utgå efter vad i 1 § 1 mom. andra stycket denna förordning sägs.

2) för sin del antaga det vid propositionen fogade förslaget till lag om ändring i kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370) med den ändringen, att dagen för ikraftträdandet fastställs till den 1 januari 1951 i stället för dagen efter den, då lagen enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling;

3) antaga det vid propositionen fogade förslaget till förordning angående ändrad lydelse av 2 § och 4 § 1 mom. förordningen den 26 juli 1947 (nr 576) om statlig inkomstskatt med den ändringen, att dagen för ikraftträdandet fastställs till den 1 januari 1951 i stället för dagen efter den, då förordningen enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling; samt

4) antaga det vid propositionen fogade förslaget till förordning angående ändrad lydelse av 11 och 15 §§ förordningen den 2 maj 1947 (nr 174) om investeringsfonder med den ändringen, att dagen för ikraftträdandet fastställs till den 1 januari 1951 i stället för dagen efter den, då förordningen enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling.

Stockholm den 7 november 1950.

På bevillningsutskottets vägnar:

ADOLV OLSSON.

Närvarande:

från första kammaren: herrar Sjödahl, Gustaf Elofsson, Velander, Heüman, Franzon, Niklasson, Wehtje, Falk, Ramberg och Petrén samt

från andra kammaren: herrar Olsson i Gävle, Björklund, Sandberg,* Kristensson i Osby, Sundström,* Nilsson i Kristinehamn,* Vigelsbo, Bladh,* Gunnarsson och Edström.

* Icke närvarit vid justering av betänkandet.

Reservation

av herrar *Velander, Wehtje och Edström.*
